

Warszawa, 07 stycznia 2021 roku

BIURO RZECZNIKA PRAW PACJENTA

DEPARTAMENT DS. ZDROWIA PSYCHICZNEGO

**Wystąpienie w sprawie leczenia uzdrowiskowego
pacjentów ze zdiagnozowaną schizofrenią**

Znak sprawy: RzPP-DZP-WRII.420.12.2020

Osoba do kontaktu: Sylwia Kozarzewska

Numer telefonu: [REDACTED]

**Pan
Michał Dzięgielewski
Dyrektor
Departamentu Lecznictwa
Ministerstwo Zdrowia
ePUAP**

Szanowny Panie Dyrektorze,

Do Biura Rzecznika Praw Pacjenta wpływają sygnały dotyczące problemów z dostępem do leczenia uzdrowiskowego osób ze zdiagnozowaną chorobą psychiczną, najczęściej schizofrenią.

Osoby u których rozpoznano schizofrenię w wielu przypadkach prowadzą tryb życia nieodbiegający od ogółu społeczeństwa bez takiej diagnozy. Zajmują wysokie i odpowiedzialne stanowiska zarówno w administracji publicznej, jak i prywatnych firmach. Zakładają rodziny i realizują wiele zainteresowań i pasji. Brakuje im jednak adekwatnego do sytuacji postrzegania w systemie opieki zdrowotnej. Wymienione w niniejszym piśmie zgłoszenia dotyczą osób, które starały się o miejsce w sanatorium lub uzdrowisku. Ich wnioski zostały odrzucone, ze względu na zdiagnozowaną schizofrenię, która jest wpisana jako przeciwwskazanie do rehabilitacji. Wnioski są odrzucane, pozostawiając pacjentów bez możliwości kompleksowego leczenia.

Zwróciłem się o opinię do kilku różnych środowisk związanych z psychiatrią: Rady Młodych Ekspertów (RME) – gremium doradczego działającego przy Rzeczniku Praw Pacjenta, dwóch konsultantów wojewódzkich w dziedzinie psychiatrii oraz do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Rzecznik Praw Pacjenta

ul. Młynarska 46, 01-171 Warszawa

www.gov.pl/rpp; kancelaria@rpp.gov.pl

Rzecznik Praw Pacjenta
Rzecznikiem Polskich Seniorów 2020

Telefoniczna Informacja Pacjenta

800 190 590

Szczegółowe informacje dotyczące przetwarzania danych osobowych znajdują się na ogólnodostępnych tablicach informacyjnych szpitala psychiatrycznego i na stronie internetowej Rzecznika Praw Pacjenta.

Opinia Rady Młodych Ekspertów ds. psychiatrii

W opinii członków RME sama diagnoza schizofrenii nie powinna być przeciwwskazaniem do podejmowania jakichkolwiek form rehabilitacji. Oczywistym jest fakt, iż zaostrenie procesu chorobowego wyklucza uczestnictwo w tego rodzaju oddziaływaniach. Jednakże brak kwalifikowania do świadczeń sanatoryjnych jedynie z powodu diagnozy schorzenia psychiatrycznego jest przejawem nierównego traktowania pacjentów psychiatrycznych. Osoby leczące się psychiatrycznie powinny mieć dostęp do form leczenia zdrowia somatycznego, oczywiście dostosowanych do ich aktualnego stanu psychicznego. Jedną z takich form leczenia jest leczenie uzdrowiskowe. W ocenie RME brak jest medycznych przesłanek, by wykluczać osoby ze współistniejącymi schorzeniami psychicznymi z tego rodzaju oddziaływań.

Stanowisko organizacji pacjentów

Organizacje pozarządowe działające na rzecz zdrowia psychicznego przyjęły tożsame stanowisko. Ich zdaniem odrzucanie wniosków o miejscach w sanatoriach lub wyznaczanie dwóch lub trzech uzdrowisk w kraju jest formą dyskryminacji. Uważają, że osoby z zaburzeniami psychicznymi powinny mieć możliwość korzystania z różnych form rehabilitacji przysługujących osobom z chorobami somatycznymi, a nie być wykluczane z powodu swojej choroby. Wyjazd do sanatorium pacjentów chorujących psychicznie odbywałby się w okresie, kiedy choroba jest w remisji i nie stanowi zagrożenia dla współuczestników turnusu.

Wnioski konsultantów wojewódzkich w dziedzinie psychiatrii

Konsultanci wojewódzcy zgodzili się z RME oraz organizacjami pozarządowymi. Nie znajdują oni uzasadnienia merytorycznego w odmowie świadczeń sanatoryjnych osobom chorującym psychicznie. Stwierdzili, że „odmowy takie są przejawem dyskryminacji osób doświadczających kryzysów psychicznych oraz powielania stereotypowego myślenia i postrzegania zaburzeń psychicznych”. Ostre zaburzenia psychiczne (tak samo jak i ostre zaburzenia somatyczne) są oczywiście przeciwwskazaniem do leczenia sanatoryjnego, natomiast ich przebycie oraz stabilny stan w żaden sposób nie uzasadniają pozbawienia dostępu do takiego leczenia. System odmów przyczynia się do narastania piętna społecznego osób chorujących psychicznie, ich stygmatyzacji, izolacji oraz wykluczenia. Pobyt w sanatorium może przyczynić się do stabilizacji stanu psychicznego pacjenta, poprawy jego funkcjonowania w wielu obszarach życia społecznego. Biorąc pod uwagę fakt, iż chorzy psychicznie z uwagi na często wieloletnie przyjmowanie leków psychotropowych, obciążeni są dotkliwymi objawami ubocznymi – również metabolicznymi. Korzystanie z rehabilitacji w sanatorium może w dużym stopniu przyczynić się do stabilizacji somatycznej jak i psychicznej. Stwierdzają, że osoby z zaburzeniami psychicznymi winny mieć dostęp do leczenia uzdrowiskowego na równi z innymi.

Opinia Zakładu Ubezpieczeń Społecznych

W stanowisku Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wskazano, że „osobom z chorobami psychicznymi nie powinna być ograniczana dostępność do żadnych form leczenia, w tym rehabilitacji leczniczej, jeżeli tylko wymaga tego stan zdrowia pacjenta”. Podkreślono, że „ograniczenie możliwości uczestnictwa w rehabilitacji leczniczej prowadzonej w chorobach somatycznych może wynikać z przejściowego nasilenia zaburzeń chorobowych ze spektrum schizofrenii wynikających m.in. z naturalnego przebiegu choroby czy nieprzestrzegania przez pacjentów zaleceń dotyczących farmakoterapii - w tych sytuacjach w celu kwalifikacji do leczenia rehabilitacyjnego niezbędna będzie ocena lekarza psychiatry”. Ponadto, „biorąc pod uwagę fakt, że towarzyszące często schizofrenii choroby somatyczne dotyczące np. układu krążenia czy narządu ruchu mogą niekorzystnie wpływać na stan psychiczny, bardzo duże znaczenie dla poprawy stanu zdrowia tych pacjentów ma kompleksowa terapia ukierunkowana nie tylko na leczenie choroby psychicznej, ale i chorób współistniejących, uwzględniająca również rehabilitację leczniczą”.

Występując naprzeciw potrzebom pacjentów, a także ufając w kierunek zmian dotyczący jakości świadczeń zdrowotnych, zwracam się do Pana Dyrektora z uprzejmą prośbą o osobiste zainteresowanie opisanym problemem i rozważenie możliwości podjęcia stosownych działań zmierzających do umożliwienia korzystania z leczenia uzdrowskiego pacjentom, którzy mają zdiagnozowaną schizofrenię. Powyższe działania są niezmiernie ważne w wyrównywaniu dostępu do świadczeń zdrowotnych [1]. Będę zobowiązany za odpowiedź z powołaniem się na sygnaturę sprawy, która znajduje się w lewym, górnym rogu na pierwszej stronie pisma.

Z wyrazami osobistego szacunku

Grzegorz Saj

Dyrektor

Podstawa prawna:

[1] Art. 47 ust. 1 pkt 7 ustawy z 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta

Do wiadomości:

Pani dr Joanna Krzyżanowska-Zbucka, Fundacja eFkropka, krzyzano@ipin.edu.pl